

NESEM VÁM NOVINKY

Z LYSÉ MĚSTA POLABÍ

JIŘÍ ZHOR

„... Je večer tichý, vlahý
a zvony zvoní nad městem
jež předměstím je Prahy“.

Nad kronikou se moje hlava chýlí ...

Krolmus tu fantastické sny své snil,
šel Hrozný do světa, by rozluštil
záhadná písmá. Jedlička život vracel nebohým.
Divadlu vládl Vodák ostrým perem svým ...

Zrodil se nový svět a ještě dál se rodí.

Vážení spoluobčané, soudružky a soudruzi

Loučíme se s rokem 1973, který byl rokem úspěchů mírových sil celého světa. Vyvrcholení úsilí o světový mír jsme měli možnost nedávno sledovat na kongresu celosvětových mírových sil v Moskvě a byl to SSSR, který se stal mluvčím všech států, které nenávidí válku.

Pro naše město byl rok 1973 také rokem úspěchů a to v plnění našeho volebního programu, i když to často znamenalo překonávání různých překážek. S uspokojením můžeme prohlásit, že jste to byli právě vy, občané našeho města, kteří tyto překážky pomohli překonat. Dokázali jste to především tím, že jste prostřednictvím vašich společenských organizací, závodů a občanských výborů, vedení MěV KSČ a MěV NF uzavřeli celoměstský závazek na rok 1973. Tento závazek, uzavřený na počest 25. výročí Vítězného února, jste také slavně splnili.

Splnění závazku znamenalo pro naše město zvýšení kulturní činnosti a zvýšení propagace. Ekonomický přínos závazku je také velmi dobrý. Pokročila stavba nové budovy MěstNV, k dokončení dochází na stavbě kina, byl zlepšen vzhled našich ulic vydlážděním chodníků, položeny další desítky metrů kanalizace a vodovodu a všeobecně zlepšeno životní prostředí.

Generace před námi se snažily o dílo, které jsme letos odevzdali veřejnosti. Je to nadjezd nad železniční tratí a dva pavilony nové školy. Další výstavba nové školy pokračuje dále a po jejím dokončení budeme moci hrdě prohlásit, že jsme učinili značný kus práce pro zlepšení života našich dětí.

Kromě těchto velkých akcí bylo v našem městě letos splněno mnoho akcí menších, které všechny směřují k plnění volebního programu a ke zvýšení naší životní úrovně. Letošní rok můžeme spokojeně uzavřít a vykročit pevně do roku 1974.

Je tradicí a dobrou zvyklostí, že si lidé na celém světě do nového roku vytyčují plány a vyslovují přání. Naše cíle jsou jasné a proto nám dovoluňte, abychom vás jménem MěV KSČ a MěstNV požádali o spolupráci, neboť bude třeba každé ochotné ruky na splnění našich plánů v roce 1974.

Za spolupráci v roce 1973 všem poctivým občanům našeho města upřímně děkujeme a k tomu vykročení do roku 1974 přejeme všem občanům našeho města hodně zdraví, spokojenosti a radosti.

KAREL BURDA
předseda MěV KSČ

VĀCLAV MALĀT
předseda MěstNV

Blahopřání

Každé vánoce jsou tradičně spojeny s rozdáváním dáreků. I my máme připraveny dárkové balíčky, které obsahují zvláštní dárky. Jsou v nich blahopřání našim spoluobčanům, kteří se v letošním roce dožívají vzácného věku 90 anebo 80 let. Přejeme jim zdraví do dalších let a děkujeme jim za práci, kterou ve svém životě pro naši společnost vykonali.

Jsou to:

Marie Hermanová - Rudé armády 416	1883
František Janula - Vodákova ul.	1883
Florentina Zdražilová - Jedličkova 1405	1883
Josef Herclík - Jedličkava 811	1893
Josefa Hermová - Zahradní 1050	1893
Leopold Hrbata - Čechova 695	1893
Marie Hroudová - Husovo nám. 175	1893
Karel Hubáček - Havlíčkovo nám. 659	1893
Josef Jandl - Boženy Němcové 262	1893
Růžena Kantorová - Smetanova 821	1893
Antonín Kefurt - Mírová 50	1893
Božena Andrová - Raisova 284	1893
František Blaboli - Čelakovského 503	1893
Božena Ciryňová - Gottwaldova 304	1893
Anna Coubalová - Alešova 726	1893
Božena Férová - Mírová 45	1893
Adolf Finstr - Fibichova 1110	1893
Anna Fišerová - Okrsek 84	1893

Anna Fröhlichová - Zámek	1893
Žofie Kořínková - Máchova 282	1893
Karel Krupička - Tylova 669	1893
Václav Kučera - Gottwaldova 176	1893
Václav Málek - Poděbradova 161	1893
Jindřiška Málková - Poděbradova 161	1893
Anna Procházková - náměstí B. Hrozného 18	1893
Alžběta Ramešová - Jaromírova 640	1893
Kristina Roubíčková - Zahradní 1050	1893
Pavlna Šatrová - Mírova 149	1893
Aloisie Šorejsová - Nejedlého 1228	1893
Antonie Špringrová - Za zámek 388	1893
Marie Vávrová - Sokolovská 1135	1893
Anna Venclová - Palackého 185	1893
Anastazie Vybíralová - Boženy Němcové 256	1893
Marie Veselá - Jarošova 1170	1893
Emilie Hořánová - Husovo náměstí 170	1893

Lyské

ZVONŮ

K poezii vánoc nesporně patří i hlahol zvonů a těm, kteří již odrostli školním lavicím nutně připomíná báseň Jaroslava Vrchlického „Vánoce“, kterou jsme se rádi učili zpaměti i když to bylo povinné. A skutečně, slova této básně:

Hlas zvonů táhne nad závějí,
dnes v dáli tiše zaniká,
dnes všechny struny v srdci znějí,
neb mladost se jich dotýká . . .

už svým rytmem vyvolávala vjem táhlého vyzvánění zvonů. A při poslechu jejich líbezného akordu se před naším duševním zrakem odvíjela představa blížících se vánočních svátků s jejich tajemným kouzlem a napjatým očekáváním, co komu nového přinesou.

Historie lyských zvonů sahá až hluboko do šestnáctého století a jejich osudy byly dosti pohnuté. Na věži starého kostela, který stával na dnešním náměstí Dr. Bedřicha Hrozného přibližně v místech, kde je nyní pomník padlým ve světových válkách, visely původně dva zvony. Starší z nich, nazývaný též kolovratský, pochází z roku 1521 a kostelu jej darovala tehdejší majitelka lyského panství Kateřina Smiřická z Kolovrat. Druhý zvon Jan Křtitel byl ulit slavným mladoboleslavským zvonařem Janem Bricqueyem roku 1667 a to rok po strašném požáru v Lysé, kterému padla za oběť značná část tehdejší obce. V roce 1741 pak byly oba zvony přeneseny na věž nového chrámu a doplněny třetím zvonem, takže se ozývaly v trojzvuku.

V první světové válce byly oba posledně jmenované zvony rekvírovány pro válečné účely, podobně jako se stalo i v jiných kostelích a na věži zůstal pouze zvon kolovratský. Teprve v roce 1929 byly opatřeny nové zvony Jan Křtitel a Václav a slavnostně zavěšeny vedle nejstaršího. Nevyzváněly však ani půldruhé desítky let a potkal je stejný osud. Opět byly s věže sneseny a odvezeny, aby posloužily jako surovina pro výrobu zbraní. Obě tyto konfiskace přečkal tedy památný zvon kolovratský.

I když zvony sloužily především k sakrálním účelům, často jejich poplašné vyzvánění upozorňovalo obyvatele na oheň, který v dřívějších dobách býval častou metlou

obcí, jindy opět na nebezpečí povodní nebo varoval před blížícími se hordami loupeživých soldatesek, které v minulých stoletích často procházely a loupily naše země. Naopak zase radostně jsme je poslouchali, když jejich hlahol oznámil skončení kruté druhé světové války a my si než ze srdce přejeme, abychom je mohli i nadále poslouchat vždy a jen v míru a pokoji. - jl -

Jak jsme v Lysé sáňkovali

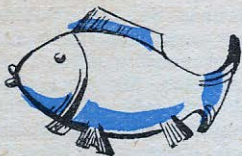
V jedné ze svých písniček zpívá známý zpěvák Karel Hála doslova: „Ne dnes už ten sníh nepadá, jak padával za mlada“. Má pravdu, stačí podívat se na obrázky národního umělce Josefa Lady, na kterých kluci v beranických užívají zimní radovánky ve vesničkách zapadaných sněhem. Pro naši nejmladší generaci tyto obrázky připomínají pohádku, protože ona moc sněhu neužila, pokud nejedí na hory. My dříve narození jsme vyrůstali za trochu jiných, skromnějších podmínek než naše děti, ale sněhu jsme si užili dost.

Dnešní kluk neb dívka mají už v 10 letech vše, co jim může přijemnit zimu. Nejmodernější lyže, boty zvané „přeskáče“, bezvadné oblečení, brusle nože a aerodynamické saně. Každou zimu tráví volný čas na horách, bruslí na zimních stadiónech, zkrátka mládež si v zimě užívá, ale to je v pořádku. Vždyť všichni rodiče bojují za to, aby jejich děti měly lepší život.

Přesto si chci zavzpomínat na naše dětství. Sněhu jsme měli většinou dost a tím byly naše radovánky zajištěny. Lyže byly v Lysé velkou vzácností a jejich majitelé lyžovali většinou jen na Viničkách. My jsme sáňkovali. Saně také neměl každý, ale kdo měl větší s tím jezdila celá parta. I když naše Polabí neskýtá milovníkům rychlých jízd mnoho strmých kopců, přesto jsme využili každé vyvýšeniny. Hlavní sáňkařská dráha byla „Od zámku“, to znamená od dnešní zámecké brány po silnici až dolů ke spořitelně (dnešní muzeum). Tehdy totiž nebyl v cestě dnešní parčík a silnice vedla až dolů. Bylo zde sice riziko v podobě automobilů, ale těch jezdilo proti dnešním poměrům nepatrně. Každé odpoledne na této trati hlaholil dětský smích, domů jsme se večer vraceli hladovi a šťastni. Druhá hlavní sáňkařská dráha byla „Za bludnicí“, to je za zámkem od Černých vrat dolů ke Staré Lysé. Zde se však jezdilo spíše jen v neděli odpoledne a byly to jízdy rodinné, to si s námi vyrazili i rodiče. Když bylo sněhu opravdu hodně, jezdilo se také u hřbitova, Na písku a ve Skalce.

Dnes se skutečně divíme jaké nepatrné vršky nám stačily ke štěstí. S bruslením to bylo obdobné. Kolombusky na kličku a rybník. Možností jsme měli mnoho: kal Za koncem, tůň v Hrabanově, Švejďák a především Kruhovka. Ta už byla do jisté míry přepychem, protože zde z řad studentů ustavený BVK (Bruslařsko veslařský klub) postavil kabinu a led byl zametený. Revoluční čin provedli lyští skauti, když na hřišti Čechie postavili první umělé kluziště. Na Kruhovce a Na písku také Lysáci viděli první hokej. Mládí uplynulo a žije jen ve vzpomínkách. Od zámku vede asfaltka, Na písku stojí nová škola, ve Skalce se buduje sportovní školní stadión, Švejďák je zavezený a Kruhovku čeká stejný osud. Naše mládež má však větší možnosti, nechť jich užívá ke svému prospěchu.

- ko -

Vánoční jídla

V Lysé n. Lab. vydával učitel Alois HOLUB již před první světovou válkou tehdá populární časopis „Česká dívka“ určený českým děvám. Jako doplněk byla vydávána „Kuchařka“ s dovětkem, že se jedná o „snadno srozumitelný a spolehlivý návod ku přípravě dobrých, levných a sytých pokrmů“.

V této kuchařce se můžeme poučit též něco o vánočních jídlech, která jsou již mnohde zapomenuta. U nás v Lysé byla oblíbeným jídlem „ryba na černo“. Chtěli bychom našim hospodyňkám – jak nejmladším tak i dříve narozeným – uvést spolehlivý návod jak na to a pak dobrou chuť.

„Ryba na černo se připravuje jako zajíc na černo, jenom že: když dáváš všechno dohromady do hrnce (omáčku, perník atd.) nesmíš dáti jíšku sádlovou, nýbrž máslovou a přidáš ještě rozkrájené mandle a vyprané malé hrozinky. Kromě toto ještě pamatuj: Měj na rybu pozor, aby se ti nerozvařila! Starého zajíce necháš vařit třeba 2 hodiny, rybu však smíš nechat vařit jen několik minut. Hotovou omáčkou rybu polej, ale už ji naposledy nezavařuj v ní, jako zavařujeme zajíce!

Ryba je chutnější, je-li vařena den napřed. Druhý den je ovšem třeba ji ohřátí, jen ne na prudkém ohni – Podává se s knedlíkem.“ Tolik Holubova „Kuchařka“.

V dobách, kdy u nás v Lysé vycházela Holubova

„Česká dívka“ - tedy před 70 lety - si však nemohla každá rodina dopřát „kapra na černo“. Setkali jsme se častěji o vánocích s prostším „K u b o u“: kroupy neb perličky vařit ve vodě až jsou měkké. 2x až 3x propláchnout, vodou, pak promastit olejem neb sádlem, houby vyndat z loje (dříve se houby nezavářely, konservovaly se lojem), ohřát, promíchat krupkami, přidat česnek utřený se solí a dát péci na pekáč - as na 1/2 hodiny. A „kuba“ je připraven.

Což „buchtičky s prachandou“? Buchtičky z dobrého vánočkového těsta upéci 3 dny před Štědrým dnem. Na Štědrý den je dát rozpařit do mléka (pokropit až změknu), pak posypat „prachandou“. Prachanda? To jsou sušené hrušky roztlučené v hmoždíři.

A dnes dodejme jen ještě, že český kapr je výživná lahůdka nejen o vánocích, ale po celý rok. Kapra možno upravit as na sto způsobů. Není to jen smažený kapr, možno ho připravit zapékaného po norskou, pečeného na šalvěji. A což kapří „špíz“?, nebo „kapr po novohradsku“? Ke každé rybě „dobrou chuť“ a našim rybářům alespoň v duchu

- At -

„Petrův zdar“

Zvědavost

Takový malý špunt sedí s pěstičkou pod bradou, oči má jako pecny a dívá se na obdélník jevištního otvoru loutkového divadla. Tváře mu žhnou jak je unášen dějem. A potom najednou z ničeho nic sklouzne ze židle a rozběhne se podívat se za závěs jak se to dělá. Je to zvědavost? Vždyť i dospělí na ochotnickém divadle o každé přestávce přicházejí do zákulisí podívat se na ruch a shon kolem divadla. Byli strašně milí, tím jak měli to své divadlo rádi, i když tam trochu překáželi, ale měli tam přece své známé. My z Lysé máme v divadle také své známé, dokonce ve velkém kamenném divadle – známou divadelní, televizní a rozhlasovou herečku Růženu Merunkovou.

V každém z nás zůstalo trochu z toho špunta a jsme lidsky zvědaví podívat se do zákulisí velkého divadla, dokonce poodhrnout závěs i tam, kde ona bydlí. A ačkoliv je strašně zanepřázdňena, položíme ji alespoň několik otázek, je přece stále „naše“.

Vzpomeneš si někdy na svoji první životní roli? Já se domnívám, že to bylo ve „Špalíčku“ takový roztomilý tříkrál?

Ano, ano, to jsme byli tři umounění zpěváčci, mně bylo právě deset let. Byla jsem z nich nejmenší a dělala jsem proto černého vzadu. A potom ještě říkala to své - „Hop táto přes bláto“ - Kdeže ty loňské sněhy jsou.

Nechme pamětníky hádat, kdy to bylo a já se zeptám raději na něco dnešního. Jaký program má Realistické divadlo o Vánocích a Novém roku - hraješ ve sváteční dny?

Já mám o vánočních svátcích dvakrát „Tartufa“ a Miloš Hlavica hraje o druhém svátku vánočním, takže nám zbývá jen Štědrý večer. O to bude určitě svátečnější.

Co zajímavého chystá vaše divadlo na příští rok?

My přece nemáme program na rok, to bude druhá polovina sezóny 1973 - 74. Nám rok začíná v září. U nás se připravuje čs. premiéra Jeana Anwille, potom „Pygmalion“ a „Výstup na Fudžiamu“ a nová Daňkova hra.

Určitě bude všechny v Polabí zajímat, kdy Tě uvidí v televizi - bude to snad dokonce v rámci vánočních svátků?

Několik věcí je nachystáno i v televizi a kdy která bude uvedeno, to herec nikdy tak dopředu neví. Já jsem pro televizi dělala Wolkerovu „Těžkou hodinu“, Šaldovo „Dítě“, také „Tartufa“ a „Letíme do bouřky“.

Co říkáš, že Lysá, to kdysi tak divadlem žijící město už několik roků nemá divadlo?

Je to hrozná chyba, jsou mnohem menší místa, kam

zajíždíme a mají dokonale vybavené kulturní domy. Je pravda, hrát se dá na každé ploše, ale nároky dnešního diváka jsou stále vyšší. Věřím však, že jednou bude v Lysé krásný kulturní dům, že však nebudete čekat na jeho postavení a něco prozatímního pro divadlo uděláte. Vždyť tam kulturní dům nebyl a hrálo se a jak dobře. I profesionálové do našeho města pravidelně zajížděli. Naše město má diváky, kteří divadlu rozumějí, měli byste pro ně něco připravit.

Jeviště je pověstné různými „brebty“ a „trapasy“ - můžeš nám některý vyprávět, aniž bys jmenovala postižené?

Těch je strašně moc a moc. To by ta vaše knížečka, kterou ostatně velmi chválím a jsem ráda že se našlo několik nadšenců, kteří propagují naše město - to by ta knížečka na všechny příhody ani nestačila. Chtěla bych je jednou tam u nás doma, třeba na Letní scéně na takové besedě vyprávět a také o tom, jak se dělá divadlo a jaká je práce v televizi a jak se dělá dabing a tak to všechno kolem.

Otázka strašně obvyklá, ale vánoce jsou poslední dobou svátky dobrého jídla a klidu vychutnaného - můžeš nám prozradit, co o vánocích nejraději jíš?

Když obvyklá otázka, tedy stejně obvyklá odpověď - já mám totiž o vánocích opravdu ráda smaženou rybu. Ani si neumím bez kapra vánoce představit - máme přec jen Štědrý večer. Je sice pravda, že bych jednou o vánocích chtěla jíst takové české speciality, ale přiznám se, nemám čas to chystat a potom to vlastně ani neumím - takového pravého kubu, nebo kapra na černo s hrozinkami, mandlemi a povidlovou omáčkou.

Zůstane to jen mezi námi Lysáky - co dostane letos pod stromeček pan Hlavica mimo bačkor a vázanky a co Lukáš?

Miloš má rád divadlo stejně jako já. Ale mimo to má rád všechno co je dobře namalováno, nakresleno, ale nejen rád, je to jeho veliká záliba. Má teď vlastní grafický lis, takže bude sám tisknout své listy. Tedy dárky budou všechny z toho oboru, malířské potřeby, reprodukce z galerií, knížky o umění. Také však ty denní nezbytnosti - holicí strojek a když říkáš tedy i ty bačkory. Lukáš, tomu je osm roků a je to sportovec. Dostane tedy lyže a pravé hokejové brusle. Sama totiž velmi ráda bruslím, jezdíme za Prahu na zamrzlý rybník, pokud bude zima příznivá.

Herecký Silvestr bývá naplněný prací a přesto je rozpustilý a co ten letošní Tvůj?

Vedení divadla rozhodlo, že o letošním Silvestru v Realistickém nebude žádné představení. Uděláme tedy co většina lidí střední generace. Budeme pěkně doma. Určitě si zavzpomínáme na ten uplynulý rok a naplánujeme si vše na příští.

Máš kromě divadla, které je jistě Tvým největším koníčkem, ještě jiného malého?

Samozřejmě je to především divadlo a herecká práce vůbec. To naplňuje člověka celého, také se jí celý musí odevzdat. Z takové potřeby trošinku se uvolnit z toho věčného napětí, mám ráda staré, hodnotné věci. Ale opravdu krásné, obrazy, mistrovské práce řezbářské a kovotepců. Ne proto, že je to teď tak trochu módní záležitostí - vůbec se mi nelíbí ty nádoby, starozitnosti seriově vyráběné z umělých hmot. To já mám ráda třeba jen jedinou věc, ale pěknou, z které to dýchá minulostí. Dokonce mi pomáhají při stavbě role, když si představím jak se takový starodávný porcelán bral do ruky. Jinak mám ráda právě vánoce. Ty krásné chvíličky před Štědrým večerem. Když tak jdu kolem zámecké zdi na hřbitov, pod nohama chrupe sníh, z komínů se kouří a městský rozhlas hraje vánoční koledy. Opravdu bylo krásné, když

se z věže kostela ozvalo kvarteto lesních rohů a jsem ráda, že tuto tradici zase obnovujete.

Co by sis přála do příštího roku?

V mém věku je to asi divné, ale je to mé jediné přání - zdraví. Je to to nejvzácnější pro každého, ale pro herce opravdu nezbytné. Je to náročná práce, při které musíš mít stále dobrou náladu a být fit. A to zdraví přeji nejen sobě, ale i všem vám a všem svým blízkým, především moji mamince. Jinak bych si přála, abyste mě stále považovali za svého občana, mám totiž báječný pocit, když vidím lysáky v hledišti, to hraji jenom jim. A oni jsou skvělí, přijíždí jich často celý autobus, až mi to ostatní herci závidí.

Co bys přála „své“ Lysé do nového roku?

Nebývám v té „své“ Lysé tak často, ale vždycky mám nesmírnou radost, když vidím jak zase povyrostla a jak krásní. Přála bych jí tedy, aby ti, co ji zvelebují pokračovali se stejným elánem a chutí, byli především zdraví a aby jich příští rok bylo více. Tak, aby to naše město bylo brzy nejkrásnější z Polabí.

To je přání ke kterému se opravdu upřímně připojujeme. Tobě přejeme řadu úspěšných rolí a především to zdraví, aby si zůstala stále tak mladá a svěží.

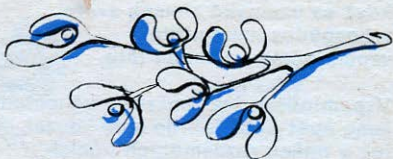
Z celého jsem rozuměl, že máš rodné město ráda?

Mám.

S paní R. si v jednom podzimním podvečeru povídal

Šonda

Návrat do rodného města

Znám mnohem více krásných měst,
co sklánějí se v stínu věží
a přikrývá je povlak hvězd.
Psát o nich báseň bych doved stěží.

Znám města, jež jsou skryta v poušti
a jiná zase uvnitř ledu.
Znám město, jež mě neopouští
a o jiném psát nedovedu.

Snad bych měl napsat, co potěší mě,
když vlak vydýchne ve stanici,
co mě tak tíží i snímá břímě.
Potom jdu zase po ulici

(kdy jsem tu kráčet naposledy?)
a vnímám vůni domova.
Uvnitř mi pukly cizí ledy
a v srdci rána, jak z olova.

Zase jsem doma. V zámecké zahradě,
na staré cestě s topoly.
Zase jsem doma. A smích mi stéká po bradě,
když zastavím se u školy.

A večer, když se hvězdy zachvěly,
když se uzamyká zlomek světa,
v hospůdce mezi přáteli
vzpomínáme na školní léta.

Vzpomínáme, jak tenkrát o vánocích
jsme opět nahlíželi do síně kouzel,
jak v oněch rozesmátých nocích,
kdy nikdo z nás se dlouho neprobouzel,

dětskýma očima jsme dárky otevírali.
Ta vlna radosti, nová a nepoznaná,
v níž jsme se jiskřivě rozesmáli.
Partie štěstí byla rozehrána.

Jsem šťastný, když vánoční stromky
obléknou se do pláště s cukrovím.
A ráno ztichnou zasněžené domky.
Tady jsem doma. A já to vím.

Rodnému městu poetický pozdrav
zaslal svobodník absolvent Ladislav Šinkmajer.

Lesní rohy

Není každému občanu našeho města známo, že Lysá a její obyvatelé zasáhli hluboce i do hudebního umění, speciálně do oblasti žesťových dechových nástrojů. I když mnohé hudební nástroje a hra na ně mají staletou i tisíciletou tradici a s některými se setkáváme vlastně již na úsvitu lidských dějin, dostaly se zase některé z nich k nám poměrně pozdě. To platí především o lesním rohu, bez jehož tónů si dnes nedovedeme představit ani zvuk symfonického orchestru, říznou dechovku nebo halali na podzimních honech. A zatím je tomu necelých tři sta let, kdy teprve do Čech tento nástroj přišel a to z podnětu hraběte F. A. Šporka.

Poslal dva ze svých poddaných do Francie, aby si osvojili hru na lesní roh a pomohli zpestřit okázalé slavnosti a hony, pořádané na jeho panstvích. Tito hudebníci zřejmě také posílili i zámecký orchestr, který vedl Šporkův hofmistr a kapelník Tobiáš Seemann. Těmito prvními hornisty byli dva lyští občané Václav Svída a Petr Rillich, který vlastnil dům strojčí v místech dnešního kostela a jenž byl později s několika dalšími domy zbourán, aby uvolnil místo na stavbu nového chrámu. Je pravděpodobné, že oba tito hráči na lesní roh byli původně myslivci.

Profesor konservatoře Antonín Modr ve své publikaci o hudebních nástrojích uvádí, že pravděpodobně roku

1681 lesní rohy poprvé zahlaholily na našem území. Jisté však je, že se na lesní roh u nás hrálo nejpozději v prvních letech 18. století, což dokládají literární prameny.

Výrazové schopnosti lesního rohu jsou široké a od lahodných, měkkých a hladkých tónů přechází až k břeskným a přiškrceným, které vyjadřují úzkost, tajemnost a napětí. Hudební skladatelé tedy mohou využívat široké palety barevnosti tónů tohoto nástroje k vyjádření nejrůznějších nálad a situací. A záhy po zavedení lesního rohu do orchestru psali pro něj i koncerty pro sólový nástroj.

Ve hře na lesní roh čeští hudebníci vždycky vynikali a dosahovali světové proslulosti. Patřili mezi ně v 18. století Antonín Josef Hampel, hrající v dvorní kapele drážďanské, který nástroj technicky zdokonalil a jeho žák, skladatel a virtuos Jan Václav Stich řečený Giovanni Punto, pro kterého sám Beethoven složil svou Sonátu pro lesní roh a klavír op. 17. Z nedávné doby pak vynikající hráč a úspěšný pedagog Emanuel Kaucký, profesor AMU, před několika lety zemřelý a v současné době z mladé generace bratři Bedřich a Zdeněk Tylšarové, laureáti mezinárodních soutěží, členové České filharmonie a FOK. A v Lysé také hrával, jak si mnozí návštěvníci Vodákova divadelního července jistě pamatují i další ze současných vynikajících hornistů Emanuel Hrdina, dnes člen České filharmonie.

Jako připomenutí, že Lysá přispěla rozšíření a rozvoji hry na dechové nástroje v našich zemích, budou mít naši občané možnost uslyšet skupinu hráčů - dechařů z hudby lyského požárního sboru, kteří na Štědrý den v 17 hodin přednesou několik skladeb z věže kostela. Při jejich poslechu si jistě každý uvědomí, že je třeba aby tu pohodu, kdy se scházejí rodiny ke společné slavnostní štědrovečerní večeři, měli lidé na celém světě a prožívali ji v míru a pokoji.

- jl -

Šedesát let Jedličkova ústavu v Praze

V těchto dnech oslavuje „Jedličkův ústav“ v Praze šedesáté výročí svého trvání. Oslavy se konaly v Praze za účasti našich veřejných činitelů i hostů ze zahraničí. Universitní profesor MUDr. Rudolf Jedlička, zakladatel tohoto ústavu se narodil v Lysé n. Labem 20. 2. 1869. Svou vědeckou prací a nevšední pílí vynikl v chirurgii a byl uznáván v lékařském světě jako světová veličina. Byl zván na přednášky do ciziny, jako jeden z prvních lékařů na světě, který začal používat rentgen. Všechno svoje lékařské vědění pak věnoval dětem. Velký lidumil, člověk zlatého srdce a štědrý mecenáš zakládá v roce 1913 jako 44letý ústav pro postiženou mládež. Tento ústav pak byl nazván s vděčností „Jedličkovým ústavem“ a toto jméno nese dosud.

Dojemné oslavy v Praze se zúčastnily za radu MěstNV v Lysé n. Lab. s. Božena Vítů, předsedkyně komise sociálního zabezpečení a zdravotní a za Svaz žen s. Anežka Mejzrová. Byla hodnocena práce těch, kteří dosud uchovávají pietně památky slavného lyského rodáka, který může být velkým příkladem i dnešní době. Zástupkyním našeho města byla předána pamětní medaile Jedličkova ústavu, kterou odevzdá s. Vítů do rukou předsedy MěstNV s. V. Maláta na příštím veřejném zasedání městského národního výboru v Lysé nad Labem.

Budeme se těšit na výstavu prací dětí Jedličkova ústavu, která bude uspořádána v Lysé n. Lab k oslavě „Mezinárodního dne žen“ v únoru a březnu příštího roku. Při této příležitosti se sejdou zástupci Jedličkova ústavu s představiteli MěstNV a dětský kulturní soubor ústavu předvede lyským ženám svůj pořad.

Připomeňme si slova posledního dopisu prof. Jedličky dětem:

„Není důležité člověku, aby žil dlouho, ale záleží na tom, aby byl člověk spokojen svým způsobem života a šťasten svým konáním. Je-li v tomto štěstí člověka obsažen i kousek štěstí jiných, pak je život krásný“.

Tato slova jistě ukazují velikost MUDr. Jedličky. Vážme si svého slavného rodáka.

- At -

Vzpomínka

Milý čtenáři! Promiň nám, že mezi zajímavosti a novinky z Lysé n. L. vkládáme těchto pár řádků, které mají být nejen vzpomínkou, ale i díkem tomu, který navždy opustil náš kolektiv, redakční radu těchto lyských novinek - Josefa Havlína - nám všem známého „Pepíčka“. Odešel náhle, neočekávaně, uprostřed nedokončené práce s hlavou plnou velkých plánů a nadějí.

Narodil se 13. prosince 1910 v malebných Žiželicích, k nimž až do konce života si zachoval opravdu synovskou lásku. Proto byl také jmenován čestným jejich občanem. Jeho mládí nebylo záviděňhodné. Brzy v dětství ztratil matku, na kterou rád vzpomínal i když nezůstal nic dlužen synovskou láskou druhé matce, která se tehdy ujala dvou malých dětí. Vyučil se na Moravě v Boskovicích u velké firmy obchodním příručím, kde získal bohaté životní zkušenosti, které ho provázely až do hrobu.

Do Lysé n. L. přišel 1. 9. 1929, jako obchodní příručí a svůj pobyt v Lysé n. L. přerušil nástupem vojenské služby a kratším pobytem v zaměstnání u svého otce. Pak se vrátil natrvalo do Lysé n. L., kde se později rozhodl jít společnou cestou se svou manželkou Marií, u které vždy našel plné pochopení a podporu pro svoje zájmy.

Lysá n. L. se stala Josefu Havlínovi opravdu druhým domovem. Zamiloval si nejen město se svými historickými památkami a jeho pěknou polohou v Polabí, ale měl rád lidi, naše spoluobčany a proto i když nebyl lyským rodákem, ale jak s oblibou říkal „lyskou naplaveninou“, dával a rozdával všechny své nápady lyské veřejnosti a snažil se pomáhat všude, kde bylo třeba. Byl činným členem v mnoha spolcích a požární sbor v Lysé n. Lab. může jen jemu děkovat, že se dostal na nynější úroveň.

Svým vysoce taktním vystupováním a jednáním, milou povahou a velkými organizačními schopnostmi si získal přízeň a uznání široké veřejnosti. Že byl člověk čistého charakteru, který měl rád kolem sebe úsměv a spokojenost, že byl nejen v Lysé n. L., ale i v širokém okolí znám a vážen, svědčí o tom obrovská účast na jeho pohřbu. Lysá n. L. ztrácí v něm dobrého člověka, poctivého občana, svědomitého, obětavého a spolehlivého funkcionáře a náš kolektiv inspirátora, spolupracovníka, dobrého přítele a kamaráda.

Nikdy nezapomeneme.

- Ij -

Ledaři

Víte, kdo to byli ledaři? Dnes ve věku lednic a chladičích pultů to pamatují už jen ti dříve narození. Tak jako na našich řekách vymizeli voraři, tak na našich rybnících vymizeli ledaři, a je jistě správné, že právě ve vánočních novinkách na ně vzpomeneme. Ano, bývaly doby, kdy pivovary ani hostince, natož řezníci neměli lednice a přece pivo bylo studené a maso se nekazilo. Trochu se opravím, nebyly lednice elektrické, ale lednice vlastně byly a to právě zásluhou ledařů.

Každý rok, když zamrzly rybníky a led získal potřebnou sílu, objevili se na ledě drsní mužové, kteří měli v rukou sekery a háky. Vždy když se na ledě objevili, znamenalo to smutek u bruslařské mládeže. Vzduchem se míhaly se-

kery, které dovedně dělily zamrzlou hladinu na pravidelné ledové kry, háky tyto kry vytahaly na břeh a rachotící těžké valníky odvážely led do připravených lednic. Byly to vlastně sklepy v pivovaře, v hostincích neb u řezníků. Tyto lednice po naplnění ledem zedníci zazdili, aby k ledu nemohl vzduch, takže led ve sklepě vydržel až do příští zimy, pokud nebyl spotřebován. Ze sklepa byl odbírán zvláštním utěsněným vchodem a byl použit k chlazení všech výrobků.

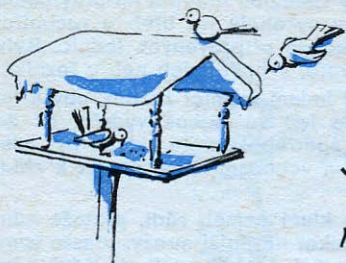
Přestože jsme je jako kluci neměli rádi, protože nám odvezli led a my musili čekat na další mrazy, přesto jsme se rádi dívali na jejich práci a obdivovali je. Když nám vysekali led na kale Za koncem, odstěhovali jsme se na Kruhovku, potom na Švejďáka někdy i na Hrabanovskou tůň. Někdy se některý kluk k vůli ledařům i nedobrovolně vykoupal, aniž tím chtěl propagovat dnešní otužilce, spíše z toho doma byl výprask.

Ledařina nebyla řemeslo, to bylo příležitostné zaměstnání. Bývaly totiž doby, kdy nebylo práce nazbyt a těch několik centimetrů ledu znamenalo výdělek, který se právě o vánocích hodil.

Ledaři měli svoje party, které vedli parťáci. Vzpomínám na Kalistu, Václava Čermáka a Bittnera. Ledařina patřila k romantice našeho mládí a teprve elektrické lednice a umělá kluziště nás s ní rozloučily.

- ko -

Syptejte ptáčkům

Dnešní městský člověk už nemá mnoho příležitostí ke styku s živou přírodou. Ovšem, obdivuje stromy a květiny, ale kromě domácích zvířat a některých druhů lovné zvěře sotva uvidí nějakého savce, ryby zná jen na pekáči nebo v akvariu a hmyzu i menších bezobratlých si sotva povšimne.

Jen představitelé jediné živočišné třídy s ním sdílejí veřejně jeho životní prostor a těší se jeho oblíbě - ptáci. Patří opravdu k nejkrásnějším živým tvorům. Úhledné peří, vznosný let, čilé, půvabné pohyby a často i příjemný hlas, to všechno je předurčuje pro přední místo v oblíbě u lidí městských i venkovských. Sotva se najde volně žijící tvor, kterému by člověk věnoval tolik místa v poezii, v lidové písni a ve všech druzích umění.

Horší už je to se skutečnými znalostmi ptáků - řadový občan jich zná podle jména několik desítek a ty, které pozná doopravdy, by na prstech spočítal. Celkem se tomu nelze divit, na světě žije asi 10 000 různých druhů ptáků, u nás je k vidění 345 druhů a z toho asi 200 u nás hnízdí.

Žáci ZDŠ nám. dr. B. Hrozného se učí poznávat taje této ptačí říše v hodinách přírodopisu, přírodopisných

kroužcích, promítáním filmů a zajímavými besedami. Navštěvují pravidelně výstavy lyských chovatelů a při soutěži 50 let myslivosti v Lysé n. L., získali všechny hlavní ceny.

A jak pečují o své opeřené přátele v zimě? V pracovním vyučování se chystá materiál k výrobě nových krmítek a ptačích budek, které budou vyvěšeny v parcích na Husově náměstí, nám. dr. B. Hrozného, v zámeckém parku a na mnoha vhodných místech.

Pochopitelně, že tito mladí přátelé přírody se budou po celou zimu starat, aby krmítka nebyla prázdná.

Věříme, že jim pomohou i ti dříve narození.

Anna Havelková, ZDŠ 12, Lysá n. Lab.

1974

		ZÁŘÍ		
		3	9	16 23 30
		3	10	17 24
		4	11	18 25
		5	12	19 26
		6	13	20 27
		7	14	21 28
		1	8	15 22 29
		ŘÍJEN		
P	7	14	21	28
Ú	8	15	22	29
Č	9	16	23	30
Č	10	17	24	31
L	11	18	25	
S	12	19	26	
N	6	13	20	27
		LISTOPAD		
		4	11	18 25
		5	12	19 26
		6	13	20 27
		7	14	21 28
		1	8	15 22 29
		2	9	16 23 30
		3	10	17 24
		PROSINEC		
		2	9	16 23 30
		3	10	17 24 31
		4	11	18 25
		5	12	19 26
		6	13	20 27
		7	14	21 28
		1	8	15 22 29

Rok 1974

uvítá Lysá n. Lab. celoročním kalendářem. Kalendář zaujme svým řešením. Hlavní myšlenkou výtvarníka jest: Lysá rodné město světového učenice, orientalisty akademika Bedřicha Hrozného. Beznadějná, marná se zdála snaha mnoha světových kapacit o rozluštění chetitštiny. Až houževnatost a hluboké znalosti lyského rodáka přinesly ve dvacátých letech našeho století epochální objev.

Rozluštěním řeči Chetitů posunul Dr. Hrozný lidské vědění o 4000 let zpět. Proto na lyském kalendáři pro rok 1974 vidíme přepis písma a bývolí spřežení s károu. Lysá a největší česká řeka Labe jsou spojeny v názvu našeho města. Grafická vlnka kalendáře připomíná zčeřenou vodní hladinu, vlny Labe. - Z městského lyského znaku je na kalendáři jen štít smiřických nakloněný doprava. Rod Smiřických nebyl původem z Lysé. Lysou dostal do vlastnictví. Tuto skutečnost vyjadřuje heraldika nakloněním rodového štítu Smiřických. - Skrovná kytička na kalendáři - čekanka - má dvanáct lupínků. Je to symbol čistoty. Tím je graficky vyjádřeno přání všech občanů Lysé n. Lab., aby naše město bylo čisté po celých dvanáct měsíců roku.

K tomu můžeme přispět svým dílem každý z nás. Vždyť hezké prostředí a upřímná snaha přispět k jeho vytváření by mělo být samozřejmostí pro každého dobrého občana města.

Ve výloze „Agitačního střediska“ v Gottwaldově tř. můžete shlédnout s novoročním blahopřáním též „Lyský kalendář na rok 1974“ a „Pamětní síň“ v lyském muzeu vás seznámí s dílem akademika Bedřicha Hrozného.

-At-

eg

Silvestrovský přípitek

Silvestrovský přípitek znamená rozloučení se starým rokem a vykročení do roku nového. Není jednotný způsob, jakým se kdo loučí se starým rokem. Někdo nevázaně, někdo střídmě, jiný zase smutně, já bych se přimlouval za to, aby se každý ohlédl zpět a přesvědčil se o tom, co mu právě uplynulý rok přinesl. Ekonomové tomu říkají bilance, nemusí to znamenat řadu přesně sestavených čísel, ale každý z nás by si měl uvědomit, co v minulém roce vykonal dobře, co se mu nepovedlo a z toho zákonitě vyplývá jak vykročíme do roku dalšího.

Silvestrovské rozjímání dospělých osob začíná zpravidla u rodinných záležitostí. Je to pochopitelné, za rodinu má každý z nás největší odpovědnost, je-li dobrá rodina, je dobrá i společnost. Dávno jsou pryč doby, kdy hlava rodiny - otec, byl neomezeným pánem rodiny, často diktátorem. Moderní rodina je ovládána rodinnou demokracií, což ovšem neznamená bezvládí. Předpokládá

to dobrovolnou kázeň, která musí být podložena láskou rodičů k dětem a naopak. Učinili jsme letos vše pro to, aby tomu tak bylo?

Druhá část silvestrovské bilance patří obyčejně zaměstnání. Neuvěřitelně rychlý vývoj našeho hospodářství sebou přináší často změny. To předpokládá nejen neustálé zvyšování kvalifikace nás všech, zároveň však zvyšování odpovědnosti v dodržování povinností, každého pracujícího vůči svému zaměstnavateli - to je státu. Naše životní úroveň se zvyšuje, bylo by však nemorální, kdybychom požadovali zvýšené plnění našich práv a při tom neplnili své povinnosti. Je pravda, že mezi námi ještě takoví jsou, ale i oni musí poznat, že vše se musí podřídit heslu „Každý hospodářem na svém pracovišti“. Byli jsme v letošním roce dobrými hospodáři?

Třetí část silvestrovské bilance by měla patřit našemu bydlišti - našemu městu. Je v naprostém pořádku, že každý občan se snaží vylepšit si svůj rodinný domek neb byt. Celý život však nemůžete prožít jen v bytě neb na zahrádce svého domku. Váš dům je součástí našeho města a to by mělo být stejně tak hezké, jako Váš domov. Každý občan má možnost přispět svou prací, někdy i dobrým nápadem k vylepšení životních podmínek v našem městě, tím samozřejmě přispěje především sobě. Jsou v Lysé nedostatky? Jistě že ano. A víte jak je odstranit? Uvítáme každého s dobrou vůlí!

Neustále ubývá těch, kteří stojí stranou a neplodně kritizují, o tom nás přesvědčuje plnění celoměstského závazku.

Je Silvestr, sklenky jsou plné, nezbyvá než si přituknout. Těšíme se z úspěchů v právě uplynulém roce a záleží jen na nás, aby jich bylo ještě více v roce 1974!

Na zdraví!

Těm, kteří slouží . . .

Až si po bohaté vánoční večeři sednete ve vytopeném pokoji k televizi, až si budete prohlížet dárky, až si budete hrát se svými dětmi, zkrátka až budete prožívat vánoční pohodu, vzpomeňte si na své spoluobčany, kteří v té chvíli jsou v práci.

Na zdravotním středisku sedí lékař, zdravotní sestra a řidič sanitky a jsou připraveni pomoci. O kus dále v požárníkové zbrojnici je služba našich požárníků, kteří se zavázali dobrovolně ochraňovat majetek svých spoluobčanů. Neméně důležitá je i služba příslušníků SNB, kteří jsou připraveni i když pohoda vánočních svátků je teoreticky předurčena k tomu, aby byl zachován klid a pořádek. Nikdo z nás si nedovede představit, že by se o vánočních měla zastavit kola našich železničářů a řidičů autobusů. Ani naše závody nejsou zcela opuštěné, jsou v nich členové závodní stráže, v kotelnách na sídlišti topiči a na poštách jsou naše telefonistky.

Vzpomeňte na všechny své spoluobčany, kteří tráví vánoční svátky mimo své rodiny, zašlete v duchu pozdravy všem těm, kteří jsou v nemocnicích a nezapomeňte na své spoluobčany v domově důchodců v lyském zámku, včetně zdravotních sester.

V citlivém ovzduší vánočních svátků potěší i dobré slovo často více než nákladný dárek.

-ko-

BOHATÝ VÝBĚR DÁRKŮ

NAJDETE V PRODEJNÁCH PODNIKU

DOMÁCÍ POTŘEBY STŘEDOČESKÝ KRAJ v Lysé nad Labem

ELEKTRO - Nám. B. Hrozného 184

ŽELEZÁŘSTVÍ - ŠICÍ STROJE - JÍZDNÍ KOLA -
ZBRANĚ - AUTODOPLŇKY - Gottwaldova 568

KUCHYŇSKÉ POTŘEBY - SKLO - PORCELÁN
- Nám. B. Hrozného 183

❖ PŘIJĎTE ❖ PORADÍME ❖ POSLOUŽÍME

HOSPODYŇKY, POZOR VÁNOCE SE BLÍŽÍ

každá z Vás jistě ocení služby, které pro Vás připraví:

BUFFET RaJ ☺

- polotovary z masa i ryb, saláty všeho druhu, obložené chlebičky, mísy -
- těsta listová, linecká i oříšková - různé druhy pečiva - mražené výrobky

HOTEL POLABÍ ☺

- štědrovečerní večeře - různé speciality

BÍLÁ LABUŤ ☺

- bohatý výběr nápojů a příjemné posezení

s přáteli **Vám připravily i ostatní provozovny**

Jako každoročně - prodej vánočních kaprů u Krále Václava • Blížeší informace na letáčcích

Mnoho pohody, zdaru a zdraví přejí

RESTAURACE A JÍDELNY, LYSÁ NAD LABEM

*Nové služby
našim zákazníkům*

**PŘI NĀKUPU AUTOMATICKĚ PRAČKY ROMO
A TATRAMAT**

- poukázka na bezplatné zapojení, přezkoušení a předvedení pračky servisním odborníkem v bytě zákazníka

**PŘI NĀKUPU TELEVIZORU S ČERNOBÍLOU
OBRAZOVKOU**

- poukázka na Kčs 100, - na instalaci, případně seřízení televizní antény

PŘI NĀKUPU BAREVNĚHO TELEVIZORU

- poukázka na Kčs 300, - na zapojení, přezkoušení a předvedení televizoru, na seřízení antény a přeměření signálu

V Lysé n. Lab. Vám průmyslové zboží a nábytek dodá prodejna Jednoty na Kačíně - vzorkovna nábytku na náměstí (proti kinu)

NAŠE SLUŽBY - VAŠE SPOKOJENOST

JEDNOTA LSD NYMBURK

pf

1974

Ti, kteří se snaží o propagaci našeho města
přejí Vám klidné prožití svátků vánočních,
zdraví, spokojenost, dobrou pohodu a pracovní
úspěchy

Vladimír Kolečka
Vladimír Kříž
Dr. Josef Ledecký
prof. František Lejsal
Alois Manhart
Jaroslav Svoboda

LYSÁ n. L.-VÁNOCE 1973

